

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 21.01.1965, sp. zn. 8 Tz 124/64, ECLI:CZ:NS:1965:8.TZ.124.1964.1

Číslo: 23/1965

Právní věta: K vzájomnému vzťahu trestných činov podľa § 132 ods. 1 písm. c) a § 138 tr. zák. v prípade získavania neoprávnených dávok, alebo iných výhod, plynúcich zo sociálneho zabezpečenia.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 21.01.1965

Spisová značka: 8 Tz 124/64

Číslo rozhodnutí: 23

Číslo sešitu: 5

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Pletichy proti sociálnému zabezpečení a nemocenskému pojištění, Rozkrádání majetku v socialistickém řízení

Předpisy: 140/1961 Sb. § 132
§ 138

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 23/1965 sb. rozh.

K vzájomnému vzťahu trestných činov podľa § 132 ods. 1 písm. c) a § 138 tr. zák. v prípade získavania neoprávnených dávok, alebo iných výhod, plynúcich zo sociálneho zabezpečenia.

(Rozsudok Najvyššieho súdu z 21. januára 1965 - [8 Tz 124/64](#).)

Rozsudkom okresného súdu v Leviciach sp. zn. 1 T 108/63 zo 14. februára 1964 bol obvinený K. Š. uznaný vinným trestným činom machinácií proti sociálnemu zabezpečeniu a nemocenskému poisteniu podľa § 138 tr. zák. a odsúdený za to podľa toho istého zákonného ustanovenia na trest odňatia slobody v trvaní jedného roka podmienene so skúšobnou dobou na 3 roky.

K sťažnosti pre porušenie zákona bol tento rozsudok v celom rozsahu zrušený a okresnému súdu v Leviciach bolo prikázané, aby vec znovu prejednal a rozhodol.

Z odôvodnenia:

Rozsudkom zo 14. februára 1964 bol obvinený K. Š. uznaný vinným trestným činom machinácie proti sociálnemu zabezpečeniu a nemocenskému poisteniu podľa § 138 tr. zák. na tom skutkovom základe,

že ako zamestnanec n. p. v Leviciach od roku 1957 do marca 1963 neoprávnene poberal rodinné prídavky na 4 deti, a to v plnej výške napriek tomu, že spoločne so svojou manželkou obhospodarovali viac ako 50 árov poľnohospodárskej pôdy. Z tohoto dôvodu mal nárok iba na znížené rodinné prídavky. Uplatnenie plných rodinných prídavkov previedol tak, že si vyžiadaval od MNV nepravdivé potvrdenie o obhospodarovaní menej ako 50 árov pôdy. Následkom toho mu podnik likvidoval rodinné prídavky v plnej výške. Takto za spomenuté obdobie bola poškodená KOR - odbor nemocenského poistenia v Bratislave asi o 22 722,- Kčs.

K vzájomnému vzťahu trestných činov podľa § 132 ods. 1 písm. c) a § 138 tr. zák. treba uviesť toto:

Podľa § 138 tr. zák. možno v tomto ustanovení uvedené znaky konania posúdiť ako trestný čin machinácií proti sociálnemu zabezpečeniu a nemocenskému poisteniu iba vtedy, ak neide o čin prísnejšie trestný. Ustanovenie § 138 tr. zák. je teda k § 132 ods. 1 písm. c) tr. zák. predpisom subsidiárnym. Získavanie neoprávnených dávok, alebo iných výhod plynúcich zo sociálneho zabezpečenia alebo z nemocenského poistenia poškodením na zdraví, falšovaním listiny, uvedením nepravdivej okolnosti alebo použitím iného úskoku je činom trestným podľa § 132 ods. 1 písm. c) tr. zák., ak týmito prostriedkami páchatel' rozkráda majetok v socialistickom vlastníctve tým, že na škodu takéhoto majetku seba alebo iného obohatí a to uvedením niekoho do omylu, alebo využitím jeho omylu. Iba v prípade, ak v takomto konaní nie sú naplnené zákonné znaky trestného činu rozkrádania majetku v socialistickom vlastníctve, je možné takéto činy posúdiť podľa § 138 tr. zák.

Ustanovenie § 138 tr. zák. obsahuje alternatívne znaky: páchatel' získava neoprávnené dávky, alebo alternatívne iné výhody, a to zo sociálneho zabezpečenia, alebo opäť alternatívne, z nemocenského poistenia. Tohoto cieľa dosahuje pritom páchatel' štyrmi v zákone taktiež alternatívne uvedenými formami konania.

Prípady, ktoré pri subsidiárnom charaktere trestného činu podľa § 138 tr. zák. bude možno podriaďiť pod toto ustanovenie, sú v podstate obmedzené.

Podľa tohoto ustanovenia by bolo možné posúdiť predovšetkým tie konania, kde páchatel' získava niektorým zo spôsobov tu uvedených iné výhody než dávky. Takto by bolo možné posúdiť napr. získanie prednostného umiestnenia v kúpeľnom liečení, na ktoré inak má páchatel' nárok, pokiaľ by takéto správanie dosiahlo stupňa nebezpečnosti pre spoločnosť predpokladaného v § 3 tr. zák.

Podľa § 138 tr. zák. je treba ďalej - za splnenia ostatných zákonných podmienok - posúdiť tie prípady neoprávneného získavania dávok, ktoré nemajú podvodný charakter. Takto je treba najmä posúdiť poškodenie vlastného zdravia v úmysle získať také dávky, na ktoré má občan právny nárok aj napriek tomu, že újma na zdraví mu vznikla takýmto spôsobom. Konkrétne podľa § 138 tr. zák. treba posúdiť takéto získanie invalidných dávok podľa zák. č. 101/1964 Sb. o sociálnom zabezpečení, ďalej dávok pre rodinných príslušníkov podľa § 24 ods. 2 zák. č. 54/1956 Zb. o nemocenskom poistení zamestnancov. Naproti tomu ako rozkrádanie majetku v socialistickom vlastníctve treba posúdiť získavanie dávok z nemocenského poistenia pre seba zamlčaním skutočnosti, že újmu na zdraví si poistenec privodil sám, aby získal nemocenské dávky pre seba, pretože podľa § 24 ods. 1 písm. a) zák. č. 54/1956 Zb. nárok na nemocenské nemá, kto si privodil pracovnú neschopnosť v úmysle vylákať nemocenské. Tak isto podľa § 132 ods. 1 písm. c) tr. zák. treba posúdiť vylákavanie rozdielu medzi invalidným dôchodom a medzi zvýšenou jej časťou, ktorá prislúcha v dôsledku pracovného úrazu, v prípadoch, kedy páchatel', ktorý poškodil seba, predstiera, že k újme na zdraví zakladajúcej nárok na invalidný dôchodok došlo v dôsledku pracovného úrazu.